

Leksjon 7

Samtale

Anna kjøper en ny genser

A – Hei, kan jeg hjelpe deg?

B – Ja, takk. Jeg letter etter en genser med røde knapper. Har du sånn?

A – Ja, vi har to sånne gensere, en svart og en hvit. Vil du se på de?

B – Ja, takk. De er fine begge to, men jeg liker bedre den hvite genseren enn den svarte. Kan jeg få prøve den?

A – Hvilken størrelse trenger du?

B – Jeg er ikke sikkert på. Kan du hente meg to størrelser 38 og 40?

A – Ja, vær så god, her er genserne dine.

B – Takk, hvor finner jeg prøveromet?

A – Der borte til høyre. Hvordan passer de?

B – Den større passer bra. Hva koster den?

A – Den koster 700 kroner.

B – Den er for dyr! Jeg har ikke nok penger. Har du noe billigere?

A – Ja, den svarte genseren koster 400 kroner. Vil du se på den en gang til?

B – Nei, takk. Jeg liker ikke den så mye. Takk for hjelpen. Ha det.

A – Ha det bra.

Ord

begge – *obaj, obie, oboje*

bort – *w oddaleni (tam dalej)*

dyr – *drogi, kosztowny*

enn – *niż*

genser – *sweter*

å hente – *przynosić*

hvit – *biały*

knapp – *guzik*

å lette etter – *szukać, poszukiwać*

prøverom – *przymierzalnia*

sikker – *pewny*

størrelse – *rozmiar*

sånn – *taki*

Lesestykke

Jeg er ekspeditrisen. Jeg arbeider på en klærbutikk. Jeg er opptatt av mote, derfor liker jeg jobben min. I helgen går jeg på et bursdagselskap til beste vennina mi. Så skal jeg gå i butikken for å kjøpe nye klær til selskapet. Jeg trenger et skjørt, en topp, ei jakke og et par sko. I butikken er mange fine topper.

Jeg vil gjerne kjøpe de alle, men jeg må velge bare en. Jeg liker den grønne toppen best. Nå må jeg finne et skjørt som skal passe til denne toppen. Jeg har to skjørt i hånden. De har forskjellige farger. Det første er svart og det andre er lysgrønt. Jeg liker begge to, og det er et vanskelig valg. Kanskje, må jeg finne først ei jakke og etterpå bestemme meg hvilket skjørtet skal jeg kjøpe.

Jeg har lyst på ei skinnjakke. Den svarte skinnjakka er myk og elegant. Den koster to tusen kroner. Det er veldig dyr, men jeg må ha den. Jeg bestemmer meg for å kjøpe det lysgrønne skjørtet. Det skal passe bedre til denne fine skinnjakka.

Nå trenger jeg bare et par sko. Jeg liker de svarte skoene i vinduet. Det er siste paret i butikken og de er på salg. Prisen er 500 kroner i stedet for 1000 kroner. Det er et veldig bra tilbud. Jeg tar de. Nå kan jeg gå på bursdagen til beste vennina mi.

Ord

- å bestemme** – *zdecydować, postanowić*
- bursdag** – *urodziny*
- bursdagselskap** – *przyjęcie urodzinowe*
- ekspeditrisen** – *ekspedientka*
- elegant** – *elegancki*
- først** – *pierwszy, najpierw*
- hånd** – *ręka*
- i stedet for** – *w zamian, zamiast*
- jakke** – *kurtka*
- lys** – *jasny, światło*
- mote** – *moda*
- myk** – *miękki*
- opptatt av** – *zainteresowany*
- skinnjakke** – *kurtka skórzana*
- skjørt** – *spódnica*
- topp** – *koszulka na ramiączkach*
- valg** – *wybór*
- å velge** – *wybierać*

Klær (ubrania)

En dress
garnitur

Et slips
krawat

Ei skjorte
koszula

En skinnfrakk
plaszcz skórzany męski

Ei skinnjakke
kurtka skórzana damska

En kåpe
plaszcz damski

En regnfrakk
plaszcz przeciwdeszczowy

Ei jakke
kurtka

Ei bukse
spodnie

Ei dongeribukse
dżinsy

Ei joggebukse
spodnie dresowe

En skjole
sukienka

Ei bluse
bluzka

En genser
sweter

En ullgenser
sweter wełniany

Ei t-skjorte
koszulka

En topp
koszulka na ramiączkach

Et belte
pasek

En hatt
kapelusz

Ei lue
czapka

Et skjørt
spódnica

vanter
rękawiczki zimowe

Skinnhansker
rękawiczki skórzane

Et skjerf
szalik

Sokker
skarpetki

Et badedrakt
strój kąpielowy

Ei truse
majtki damskie

En underbukse
slipy męskie

En brystholder (BH)
biustonosz

En mårgenkåpe
szlafrok

En nattkjole
koszula nocna

En pyjamas
piżama

En strømpbukse
rajstopy

Knestrømper
podkolanówki

Sko
buty

Høyhælte sko
buty na wysokim obcasie

Sandaler
sandały

Gummistøvler
kalosze

Tøfler
kapcie

Tennissko
tensówki

Farger (kolory)

			
Hvit <i>biały</i>	Svart <i>czarny</i>	Rød <i>czerwony</i>	Grønn <i>zielony</i>
			
Blå <i>niebieski</i>	Gul <i>żółty</i>	Brun <i>brązowy</i>	Fiolett <i>fioletowy</i>
			
Oransje <i>pomarańczowy</i>	Grå <i>szary</i>	Mørkeblå <i>granatowy</i>	Rosa <i>różowy</i>

Ord og uttrykk (Słowa i wyrażenia)

W sklepie odzieżowym

Kan jeg hjelpe deg? – *Czy mogę ci pomóc?*

Jeg vil bare kikke litt – *chcę się tylko rozejrzeć*

Ja takk, jeg vil se på ei bukse – *tak dziękuję, chciałabym zobaczyć spodnie*

Unnskyld, hvor finner jeg jakker? – *przepraszam, gdzie znajdę kurtki?*

Hvor er prøveromet? – *gdzie jest przymierzalnia?*

Gå til venstre/ til høyre – *idź na lewo/ prawo*

Hvilken farge vil du ha? – *jaki kolor chcesz/potrzebujesz*

Rød/ blå/ gul..... – *czerwony/ niebieski/ żółty...*

jeg vil gjerne ha ei blå bukse – *chciałabym niebieskie spodnie*

Hvilken størrelse vil du ha? – *jaki chcesz rozmiar?*

Størrelse 36 – *rozmiar 36*

kan jeg få prøve størrelse 40? – *czy mogę przymierzyć rozmiar 40?*

Passer den? – *czy pasuje?*

Nei, den er for stor/liten – *nie, jest za duży/mały*

ja, den passer akkurat – *tak, pasuje w sam raz*

Hva koster genseren? – *ile kosztuje sweter?*

Den koster 300 kr – *ten (sweter) kosztuje 300 koron*

den er for dyr – *ten (sweter) jest za drogi*

Grammatikk

Adjektiv (przymiotnik)

Omówienie: W języku norweskim przymiotnik występuje w formie określonej i nieokreślonej, w zależności od jego relacji z rzeczownikiem.

Jeżeli rzeczownik występuje w formie nieokreślonej, to przymiotnik również dziedziczy taką formę. Dla rodzajników **en** i **ei** przymiotnik występuje w formie podstawowej, dla rodzajnika **et**, przymiotnik otrzymuje do formy podstawowej końcówkę- **t**, a dla liczby mnogiej końcówkę- **e**.

Zasadę tą stosujemy do większości przymiotników, ale niestety w języku norweskim występuje też wiele wyjątków. (Tabela z przymiotnikami nieregularnymi zostanie opisana poniżej).

Przykłady :

ei gul lue (żółta czapka)

en gul genser (żółty sweter)

et gult belte (żółty pasek)

gule sko (żółte buty)

Rzeczowniki nieokreślone takie jak, muzyka, czy pogoda nie otrzymują rodzajnika przed przymiotnikiem . Zasada ta dotyczy również rzeczowników, które w domyśle występują jako pojedyncze sztuki.

Przykłady:

fin musikk (fajna muzyka)

gjeldig legitimasjon (ważna legitymacja)

Jeżeli rzeczownik występuje w formie określonej, to **przymiotnik** znajdujący się obok niego, również przyjmuje **formę określoną**. Dla wszystkich rodzajników w liczbie pojedynczej i w liczbie mnogiej, przymiotniki określone otrzymują taką samą końcówkę- **e** do formy podstawowej. Mówiąc inaczej, przymiotnik w formie określonej zachowuje się tak samo jak liczba mnoga przymiotnika. Wszystkie przymiotniki nieregularne, jeśli w liczbie mnogiej nie otrzymają końcówki -e, wówczas te przymiotniki w formie określonej również nie otrzymają końcówki -e.(zgodnie z zasadą , patrz tabela) Dodatkowo formę określoną przymiotnika musi poprzedzać rodzajnik określony **den-** dla rodzajnika **en, ei**, rodzajnik określony **det-** dla rodzajnika **et**, lub rodzajnik określony **de-** dla liczby mnogiej.

Przykłady:

den svarte lua (ta czarna czapka)

den svarte genseren (ten czarny sweter)

det svarte beltet (ten czarny pasek)

de svarte skoene (te czarne buty)

W forma określona dotyczy zarówno przymiotnika jak i rzeczownika, dlatego też koniecznie trzeba pamiętać o dodaniu końcówki do rzeczownika, zgodnie z jego rodzajnikiem!

Przykłady na zastosowanie formy określonej i nieokreślonej przymiotnika:

Jeg har ei gul lue. Den gule lua er ny.

Ja mam żółtą czapkę. Ta żółta czapka jest nowa.

Jeg har to svarte kåper. De svarte kåpene er gamle.

Ja mam dwa czarne płaszcze. Te czarne płaszcze są stare.

Omówienie: Poniższe tabele (patrz punkt 2-8) przedstawiają przymiotniki nieregularne, które można podzielić na kilka grup w zależności od ich pisowni.

1. Przymiotniki regularne

<i>ei, en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>
god (dobry)	godt	gode
stor (duży)	stort	store
fin (ładny)	fint	fine
rik (bogaty)	rikt	rike
ung (młody)	ungt	unge
gul (żółty)	gult	gule

2. Przymiotniki zakończone na podwójną spółgłoskę, tracą jedną spółgłoskę przy rodzajniku „et”

<i>ei, en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>
Trygg (bezpieczny)	trygt	trygge
stygg (brzydki)	styggt	stygge
grønn (zielony)	grønt	grønne
tynn (cienki)	tynt	tynne
tykk (gruby)	tykt	tykke

3. Niektóre przymiotniki otrzymują podwójną spółgłoskę przy rodzajniku „et”

<i>ei, en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>
fri (wolny)	fritt	frie
ny (nowy)	nytt	nye
hvit (biały)	hvitt	hvite
søt (słodki)	søtt	søte
våt (mokry)	vått	våte

4. niektóre przymiotniki nie otrzymują -e w liczbie mnogiej oraz otrzymują podwójną spółgłoskę przy rodzajniku „et”

<i>ei, en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>
blå (niebieski) grå (szary)	blått grøtt	blå grå

5. przymiotniki zakończone na -ig, -lig, -sk, nie otrzymują -t dla rodzajnika „et”

<i>ei, en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>
norsk (norweski) engelsk (angielski) tysk (niemiecki) fattig (biedny) lykkelig (szczęśliwy) hyggelig (miły)	norsk engelsk tysk fattig lykkelig hyggelig	norske engelske tyske fattige lykkelige hyggelige

6. przymiotniki zakończone na -el, -en, -er otrzymują inny zapis w liczbie mnogiej

<i>ei, en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>
vakker (piękny) gammel (stary)	vakkert gammelt	vakre gamle

7. niektóre przymiotniki nie zmieniają swojej formy bazowej

<i>ei, en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>
bra (dobry) moderne (nowoczesny) gratis (darmowy)	bra moderne gratis	bra moderne gratis

8. przymiotnik „lita” jest specyficzny przymiotnikiem, gdyż otrzymuje inną formę dla każdego z rodzajników oraz dla formy określonej przymiotnika

<i>ei</i>	<i>en</i>	<i>et</i>	<i>liczba mnoga</i>	<i>forma określona</i>
lita /liten	liten	lite	små	lille

Ordenstall (liczebniki porządkowe)

Liczebniki porządkowe najczęściej używamy do podania jakiegokolwiek daty.

Når er du født? (Kiedy się urodziłeś?)

Hva er fødselsdatoen din? (Jaka jest twoja data urodzenia?)

Hvilken dag er i dag? (Jaki jest dzisiaj dzień?)

03.04.1948 = tredje i fjerde nittenførtiåtte

14.11.2002 = fjortende i ellefte tusenogto

(dzień i miesiąc podajemy liczebnikami porządkowymi, natomiast rok liczebnikami głównymi)

0 – nulte	21 – tjueførste (enogtyvende)
1 – første	22 – tjueandre
2 – annen/ annet/ andre	23 – tjuetredje
3 – tredje	24 – tjuefjerde
4 – fjerde	25 – tjuefemte
5 – femte	26 – tjuesjette
6 – sjette	27 – tjuesjuende
7 – sjuende (syvende)	28 – tjueåttende
8 – åttende	29 – tjueniende
9 – niende	30 – trettiende (tredvte)
10 – tiende	40 – førtiende
11 – ellefte	50 – femtiende
12 – tolvte	60 – sekstiende
13 – trettende	70 – syttiende
14 – fjortende	80 – åttiende
15 – femtende	90 – nittiende
16 – sekstende	100 – (ett) hundrede
17 – syttende	101 – hundreogførste
18 – attende	200 – tohundrede
19 – nittende	300 – trehundrede
20 – tjuende (tyvende)	910 – nihundreogtiende
	1 000 – (ett) tusende
	1 001 – (ett)tusenogførste
	1 002 – (ett)tusenogandre
	1 003 – (ett)tusenogtredje
	1 000 000 – milionte

Oppgaver

Oppgave 7.1

Napisz poprawną formę przymiotnika określonego w nawiasie.

Jeg og Magdalena skal til byen. Vi skal kjøpe klær. Jeg har lys på ei (ny) bukse. Den må være (svart) eller (blå). Jeg trenger også et (fin) belte. De må passe sammen. Magdalena trenger et (svart) kjørt, et par (god) sko og en (gul) bluse. Vi finner ei (svart) bukse og en (gul) bluse. Jeg prøver den (svart) bukse og Magdalena prøver den (gul) blusen, men den passer ikke. Hun spør ekspeditrisen om hun har en (annan) størrelse, men den kjøper de ikke. Så går vi på et (annan) sted. Der finner vi et (pen)..... (billig) belte. Jeg liker det godt. Så har jeg det (fin) beltet og den (svart) bukse. Magdalena prøver to (gul) bluser. De er ikke så (dyr). Hun prøver også et (svart) kjørt til halv pris. Hun kjøper de to (gul) blusene og det (svart) kjørtet. Hun mangler bare (god) sko. Vi ser et (brun) par sko i vinduet. De skoene er veldig (fin). Hun tar de.

Oppgave 7.2

Uzupełnij dialog

A. Kan jeg hjelpe deg?

B.

A. Hvilken farge vil du ha?

B.

A. Vær så god. Liker du denne genseren?

B.

Kan jeg få prøve størrelse?

A. Hvilken størrelse trenger du?

B.

Hvor er prøveromet?

A.

Ar den passer bra?

B.

A. Vil du ha prøve en annen størrelse?

B.

Hva koster denne genseren?

A.

vil du ha den?

B.

A. Bare hyggelig. Ha det.

B.

Oppgave 7.3

Napisz słownie poniższe daty

1. 01.03.1967
2. 12.12.1989
3. 11.04.2000
4. 07.08.1999
5. 16.11.1934
6. 23.05.2001
7. 19 september 2005
8. 28 mai 2010
9. 13 apil 1987
10. 30 august 1956